

міжнародними. В ході порівняння виявлено, що основний зміст національних стандартів відповідає вимогам міжнародних стандартів, проте національні стандарти бухгалтерського обліку дещо розглядають значно вужче коло питань, ніж міжнародні. Проаналізувавши нормативну базу, яка регулює процес консолідації фінансової звітності, можна виділити, що в міжнародній практиці ширше розкрито така категорія, як оцінка наявності контролю, а також наведено опис процедури консолідації.

УДК 657

Ловінська Л.Г.,
д.е.н., професор, заступник директора
НДФІ ДННУ «Академія фінансового управління»

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗАПРОВАДЖЕННЯ МСБОДС: МЕТОД НАРАХУВАННЯ

Реформування бухгалтерського обліку в державному секторі є складовою частиною загального процесу реформування системи управління державними фінансами в Україні, відповідно до ухваленої Кабінетом Міністрів України Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 рр. [1].

Однією з новацій цієї реформи є запровадження методу нарахування в бухгалтерський облік бюджетних установ, виконання державних і місцевих бюджетів. При всіх перевагах цього методу запровадження його на рівні обліку виконання бюджетів непростий процес.

Застосування методу нарахування в державному секторі передбачає оцінку й відображення в обліку та звітності всіх активів і зобов'язань держави. Оцінюються не лише основні засоби, матеріальні запаси та інші оборотні й необоротні активи, що є об'єктами обліку в даний час, а й усі нематеріальні активи, у т. ч. усі права, які перебувають у власності держави, усі природні ресурси, що є державним активом і власністю держави, пенсійні зобов'язання останньої перед майбутніми пенсіонерами. Для прийняття управлінських рішень на державному рівні така інформація є дуже важливою.

На сьогодні не всі активи й зобов'язання бюджетних установ підлягають реальній оцінці. Наприклад, вартість придбання основних засобів списується за рахунок відповідних джерел фінансування з подальшим нарахуванням амортизації. При цьому концепція нарахування амортизації основних засобів бюджетних установ не є на даний час обґрунтованою та не узгоджується з бюджетною класифікацією. Це одна з причин відсутності узгодженості між класифікацією доходів і видатків, яка застосовується при виконанні державного, місцевих бюджетів і кошторисів бюджетних установ, побудованою за GFS і класифікацією доходів і витрат відповідно до IPSAS.

Крім того є проблеми, які виникають при переведенні на метод нарахування процесу формування надходжень до бюджетів від сплати податків. Вимоги держави до платників податків можуть виникнути в момент

надходження до Державної фіскальної служби податкової декларації або коли платник податків здійснив ту дію, наслідком якої є виникнення в нього зобов'язання зі сплати податку. В оцінці таких операцій і полягає складність цього методу. У той час як головною перевагою цього методу є достовірність звітності з позиції економічного змісту її показників.

Зазначені проблеми обумовили застосування модифікованого касового методу та модифікованого методу нарахування в бухгалтерському обліку в державному секторі.

Модифікований касовий метод в обліку виконання державного боргу передбачає фіксацію касових потоків, при цьому визнання державного боргу й бюджетних кредитів здійснюється за методом нарахування. За цим методом визнаються також інші розрахунки, потреба в яких виникає в ході виконання бюджету. Деякі активи й зобов'язання, крім наведених, впливають на ліквідність і платоспроможність держави, тому оцінюються за методом нарахування.

Модифікований метод нарахування застосовується для оцінки активів і зобов'язань. На певному етапі його запровадження стало зрозуміло, що він не дає змоги оцінити їх об'єктивно. Модифікований метод нарахування використовується як перехідний, із метою створення необхідних умов для запровадження повного методу нарахування. Так, приміром, запровадження нарахування амортизації необоротних активів потребує визначення їхньої реальної (справедливої) вартості, визначення терміну корисної експлуатації за їхніми групами. Враховуючи стан основних засобів у державному секторі, можна зробити висновок, що цей процес потребує великої організаційної роботи, методичної підготовки та витрат часу.

Порівняння методів нарахування і касового свідчить про переважання першого, який є прогресивнішим. При методі нарахування операції визнаються в момент здійснення або зміни економічної вартості активів і зобов'язань.

Звіт про виконання бюджету відповідно до бюджетного законодавства України складається за касовим методом обліку, за змістом ця звітність відображає грошові потоки – доходи й видатки, джерела фінансування дефіциту. Вона є публічною, фактично це звітність про операції уряду.

Дослідження показало відсутність чіткості й однозначності теоретичного обґрунтування та практичного застосування різних методів визнання доходів і витрат у бухгалтерському обліку державного сектору України. Зазначене стосується і нормативно-правового забезпечення цього питання. Якщо терміни «касовий метод» і «метод нарахування» ще вживаються, то терміни «модифікований касовий метод» і «модифікований метод нарахування» не використовуються ні в теорії, ні на практиці.

Перехід до методу нарахування не може бути одномоментним і потребує тривалого періоду, протягом якого доцільно використовувати модифікований метод нарахування зі збереженням касової основи, що варто враховувати при проведенні реформи бухгалтерського обліку в бюджетних установах країни.

Поступове запровадження в державному секторі України методу нарахування дасть змогу перейти до середньострокового бюджетування, а отже,

не лише враховувати грошові залишки, а й контролювати рух будь-яких активів і зобов'язань.

Список використаних джерел

1. Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 роки: розпорядження КМУ від 08.02.2017 № 142-р [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/142-2017-%D1%80>

УДК 657:334:006.032

Марчук У.О.,

к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

НАБЛИЖЕННЯ ЗАКОНОДАВЧОЇ БАЗИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ УКРАЇНИ ДО ВИМОГ СТАНДАРТІВ ЄС

За останні щонайменше два десятиліття в Україні відбулися зміни в системі бухгалтерського обліку, спрямовані на її гармонізацію з міжнародними стандартами. Однак реформа бухгалтерського обліку не супроводжувалася необхідними змінами в чинному господарському та бухгалтерському, фінансовому законодавстві.

Економічна частина Угоди про асоціацію між Україною та ЄС передбачає створення зони вільної торгівлі. Зараз на заваді безперешкодному руху товарів стоять різні стандарти, дотримання яких гарантує якість, безпечність і ефективність. Європейські стандарти запроваджуються шляхом підтвердження, тобто внесення вже існуючого в ЄС стандарту до переліку українських ДСТУ, або, за потреби, шляхом адаптації [5].

Дотримання стандартів і підтвердження якості – це ще й додаткова перевага при конкуренції за споживача. При цьому необхідно бути готовим, що органи ринкового контролю перевіряють, чи справді товар відповідає заявленим стандартам. Усі ці нововведення призведуть до зміни у веденні бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Зазначимо, що Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) мають рекомендаційний характер і не домінують над Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, але при використанні фінансової звітності інвесторами, кредиторами, акціонерами та широкої громадськості вони будуть змушені відповідати МСФЗ.

Повернувшись до історії, згадаємо, що МСФЗ має тісний зв'язок з Європейською інтеграцією, починаючи з 1957 року коли була здійснена робота з гармонізації бухгалтерського обліку Європейським Економічним Співробітництвом (ЄЕС), згодом Європейським Союзом (ЄС).

17 травня 2006 – Європейський парламент і Рада ЄС ухвалили Директиву 2006/43/ЄС щодо обов'язкового аудиту річних фінансових звітів і консолідованих звітів.